

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLYI TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
MUHAMMAD AL-XORAZMIY NOMIDAGI
TOSHKENT AXBOROT TEXNOLOGIYALARI UNIVERSITETI**

Ro‘yxatga olindi: № 43
2025-yil 29 04

“TASDIQLAYMAN”

O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor

Dj. Sultanov

2025-yil 29 04

**“TRANSPORT LOGISTIKASI”
FANINING O‘QUV DASTURI**

Bilim sohasi: 1000000 – Xizmatlar

Ta‘lim sohalari: 1010000 – Ta‘lim sohalari:

Ta‘lim yo‘nalishi: 61011000 – Logistika injiniringi

Toshkent 2025

Fan/modul kodi PRCM16MBK Bakalavriat		O'quv yili 2025-2026	Semestr 6	ECTS- KREDIT 4
Fan/modul kodi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soati 3
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Transport logistikasi	48 Jumladan: Ma'ruza - 30 Amaliyot - 18	72	120
2.	<p>I. Fanning maqsadi Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarda transport logistikasini rivojlantirishda axborot texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari to'g'risida fikr yuritiladi. Transport logistikasi tushunchasi va turlari, tashish jarayoni texnologiyasining asosiy tamoyillari, transport xizmatlari sifatining ko'rsatkichlari, transport hujjatlari, transport logistikasi jarayonlari, inventarizatsiyani boshqarishda ehtimoliy talab, ta'minot zanjiri asoslari va segmentatsiya tahlili, transportni boshqarish operatsion tarmoqlari, hamda yetkazib berish shartnomalari bo'yicha malakaviy ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat.</p> <p>Fanning vazifasi - talabalarda ko'nikmal hosil qiladi, transport logistikasini rivojlantirishda axborot texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari to'g'risida fikr yuritiladi. Transport logistikasi tushunchasi va turlari, tashish jarayoni texnologiyasining asosiy tamoyillari, transport xizmatlari sifatining ko'rsatkichlari, transport hujjatlari, transport logistikasi jarayonlari, inventarizatsiyani boshqarishda ehtimoliy talab, ta'minot zanjiri asoslari va segmentatsiya tahlili, transportni boshqarish operatsion tarmoqlari, hamda yetkazib berish shartnomalari bo'yicha malakaviy ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat.</p> <p>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>1-mavzu. Logistika va transport xizmatlarining kelib chiqishi va tarixi. Evolyutsiya, logistikadan ta'minot zanjiri boshqaruvi va logistika orqali raqobat. Talabni bashorat qilish: talabni prognozlash, rejalashtirishning sifat va miqdoriy usullari va talabni rejalashtiruvchining roli. Qimmatli qog'ozlar siyosati pul oqimiga qanday ta'sirini o'rganish.</p> <p>2-mavzu. Xaridlar logistikasi, sotib olish va autsorsing. Xaridlarni boshqarish, tarqatish, inventarizatsiya va integral logistika. Yetkazib beruvchilar jamg'armasini yaratish. Ombor logistikasi va omborni loyihalash, joylashuv va xodimlar bilan ta'minlash, ishlov berish, javonlar, saqlash va yig'ish tizimlari, EAN kodlash, hisoblash va inventarizatsiya tizimi. Identifikatsiya, shtrix kodlari va radiochastota.</p>			

3-mavzu. Xalqaro yuk tashish.

Logistik platformalar, transport vositalari, saqlash. Modallar: avtomobil, temir yo'l, dengiz, intermodal. Infratuzilma va logistika koridorlari. Filoni boshqarish va marshrutni rejalashtirish. Teskari logistika. Ma'muriyat boshqaruvi, xalqaro savdo agentlari. Hujjatlar, litsenziyalar, sertifikatlar, takliflar, buyurtmalar, schyot-fakturalar, INCOTERMS.

4-mavzu. Logistikada biznesni rivojlantirish modellari.

Logistikaning 7 R si. To'g'ri mahsulot. To'g'ri mijoz. To'g'ri miqdor. To'g'ri holat. To'g'ri joy. To'g'ri vaqt. To'g'ri narx. Ta'minot zanjirini boshqarish. Logistika menejmenti tovar va xizmatlari. Logistikaning yangi modellari.

5-mavzu. Bojxona, soliq va tariflarni boshqarish.

Tovarlarning tarif tasnifi va kelib chiqishi, importdagi notarif to'siqlari, bojxona manzillari va bojxona rasmiylashtiruvini, maxsus bojxona rejimlari, eksportga soliq solish, jamiyat ichidagi savdoda soliqqa tortish. Moliyani boshqarish, xalqaro to'lovlar va inkassiyalar, hujjatlashtirilgan pul o'tkazmalari. Moliyalashtirish, importni moliyalashtirish siyosati, oldindan moliyalashtirish va eksportni moliyalashtirish siyosati, faktoring, forfeyting va tasdiqlash. Valyuta va foiz stavkasi va eksport kreditlarini sug'urtalash uchun moliyaviy sug'urta. Kafolatlar, oddiy kafolatlar va birinchi talab bo'yicha kafolatlar.

6-mavzu. Huquqiy boshqaruv.

Xalqaro oldi-sotdi shartnomalari, xalqaro vositachilik shartnomalari (agentlik, distribyutsiya, franchayzing), xalqaro tanlovlar, qo'shma korxonalar, filiallar va sho'ba korxonalar. Xalqaro fuqarolik javobgarligi: nizolarni hal qilish tizimlari. Xalqaro transportda javobgarlik. Xalqaro transport sug'urtasi. Narxlar strategiyasi va milliy va xalqaro bozorlar tuzilishi. Kompaniyalar globallashuv oqibatlariga qanday duch kelishadi.

7-mavzu. Iqtisodiyot va xalqaro savdo.

Tijorat bloklari, xalqaro munosabatlar, savdo siyosati va o'yin qoidalari. Regionalizm va iqtisodiy integratsiya. Yangi proteksionizm. JST ma'lumotlari bilan qanday ishlash kerak. Raqobatbardoshlik va globallashuv, rivojlanayotgan iqtisodiyotlar. Yevropa Ittifoqining tashqi savdosi va iqtisodiyoti. Tashqi savdo Xitoy, Hindiston, Lotin Amerikasi, Rossiya, Janubi-Sharqiy Osiyo, Markaziy va Sharqiy Yevropa va boshqalar.

8-mavzu. Tashqi bozorlarni o'rganish va biznes uchun bozor tanlash.

Imkoniyatlarni qanday aniqlash va ulardan foydalanish. Tashqi bozorlarning axborot va tahlil manbalari (JST, OECD, Jahon iqtisodiy forumi va boshqalar). Xalqaro kompaniyani boshqarish va tashkil etish. Atrof muhitni tahlil qilish. Strategiyalar. Bozorlarning globallashuvi. Strategik ittifoqlar. Madaniyatlararo boshqaruv. Bozorni ochish strategiyalari. Kompaniyani kengaytirish siyosati.

9-mavzu. Xalqarolashtirish va bozorlarga chiqish strategiyalari.

Marketing aralashmasi. Xalqaro multikultural muhit. Madaniyatning biznesga ta'siri. Muzokaralar olib borish qobiliyatlari. Tashkiliy xatti-harakatlar. Xalqaro biznes-reja. Logistika, elektron tijorat uchun katta ma'lumotlar va texnologiyalardan foydalanish. Ertaga va undan keyin: dronlar, IoT va logistika uchun yangi modellar.

10-mavzu. Havo yuklari.

Havo yuklari yuklarni samolyotlar orqali tashish. logistika sanoatining asosiy tarkibiy qismi. Yuklarni uzoq masofalarga tez tashish jarayonlari. Havo yuklarining afzalliklari. Havo tashish xizmatlari. Havo tashish jarayoni. Havo yuklari logistikasining asosiy ishtirokchilari. Havo tashish narx omillari.

11-mavzu. Raqamlashtirishning yuk tashish va logistikaga ta'siri.

Yuk tashish va logistikadani raqamlashtirish. Raqamli ta'minot zanjiri transformatsiyasi ortidagi asosiy texnologiyalar. Logistika sanoatida raqamli transformatsiyaning afzalliklari. Yuk tashish va logistikada raqamlashtirishning kamchiliklari.

12-mavzu. E-tijorat va raqamli logistika.

E-tijorat va raqamli logistika. Raqamli logistika va uning asosiy tarkibiy qismlari. Raqamli logistika tushunchasi va uning ahamiyati. Raqamli logistikaning tarkibiy qismlari tavsifi. Raqamli logistika ijobiy va salbiy tomonlari. Raqamli logistikaning asosiy ko'rsatgichlari. Raqamli logistikaning asosiy rivojlanish yo'nalishlari.

13-mavzu. Xizmat va teskari logistika.

Teskari logistika. Doiraviy ta'minot zanjiri. Teskari logistika. Teskari logistika qanday ishlaydi jarayonlari. Teskari logistika muhimligi. Teskari logistikaning asosiy turlari. Barqarorlik va aylanma iqtisodiyot. Mijozlarning deklaratsiyasini qayta ishlash. Mahsulotlarni ta'mirlash yoki yangilash. Sotish mumkin bo'lgan narsalarni qayta tiklash. Sotilmaydigan mahsulotlarni qayta ishlash yoki utilizatsiya qilish. Kafolat bo'yicha da'volarni boshqarish. Mahsulotni chaqirib olish bilan ishlash.

14-mavzu. 1PL (Birinchii tomon logistikasi).

2PL (Ikkinchi tomon logistikasi); 3PL (uchinchi tomon logistikasi); 4PL (To'rtinchi tomon logistikasi); 5PL (Beshinchi tomon logistikasi)

15-mavzu. Raqamli logistika va transport logistika.

Raqamli logistika va transport logistika. Raqamli logistika xususiyatlari. Yuk tashish va logistikada raqamlashtirish. Raqamli ta'minot zanjiri transformatsiyasi ortidagi asosiy texnologiyalar. Logistika sanoatida raqamli transformatsiyaning afzalliklari. Yuk tashish va logistikada raqamlashtirishning kamchiliklari. Raqamli Logistikaning asosiy tendentsiyalari.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Transport logistikasining vazifalari va funktsiyalari.
2. Tovar taxsimplash, tarqatish kanallari va ularning vazifalari.
3. Inventarizatsiyani boshqarish, materiallarga bo'lgan talablarni rejalashtirish,
4. Bojxona logistikasi, yetkazib berish tizimining boshqaruvi.
5. Transportni boshqarishning asosiy tushunchalari.
6. Tarqatish logistika xizmatlarida marketing faoliyatini rejalashtirish.
7. Transport logistikasida tarqatish kanallari va ta'minot zanjirlari.
8. Ta'minot zanjirini boshqarishning asosiy tamoyillari (SCM.)
9. Tarqatish logistika kanallaridagi strategiyalar.

	<p>10. Tarqatish logistikasida narxning shakllanishi va uning bosqichlari. 11. Yetkazib berishni boshqarishda axborot tizimlarini o'rni. 12. Maxsulot yetkazib berishda servis xizmatlar. 13. Tarqatish logistikasida shartnomalarni boshqarish. 14. Ombor logistikasi va zamonaviy texnologiyalarning vazifalari. 15. Maxsulotlarni yetkazib berish zanjirlari. E-savdo. Elektron ma'lumot almashish, onlayn savdo. Xalqaro savdo va uning ahamiyati.</p> <p>IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar mavzulari</p> <p>1. Tarqatish logistikasining vazifalari va funktsiyalari. 2. Transport logistikasi va logistika tizimida zahiralarni boshqarish. 3. Tovar taxsirlash, tarqatish kanallari va ularning vazifalari. 4. Tarqatish kanallarini davlat tomonidan tartibga solish. 5. Ulgurji va chakana savdo, ularning vazifalari va tashkiliy xususiyatlari. 6. Yetkazib berishni boshqarishda xarid qilish logistikasi. 7. Bozor. Bozor va iste'molchilar, birja, birja va yarmarka savdosi. 8. Taqsimlash logistikasida tarqatish kanallari va ta'minot zanjirlari. 9. Maxsulot yetkazib berishda servis xizmatlar. 10. Tarqatish logistikasi kanallaridagi strategiyalar. 11. Yetkazib berish xizmatlarida reklama faoliyati. 12. Tarqatish logistikasini boshqarishda axborot tizimlari. 13. Sotib olishda standartlarning ahamiyati. 14. Tarqatish logistikaning biznes uchun ahamiyati. Jarayonni optimallashtirish va xarajatlarni kamaytirish. 15. Logistikada raqobat va uning turlari. 16. Raqamli muhitda tarqatish logistikasini rivojlantirish iqtisodiy transformatsiya. 17. Biznes logistikasi bo'yicha maslahat va innovatsiyalar. 18. Ichki ishlab chiqarish logistikasi. 19. Logistik menejmentning raqamli texnologiyalari. 20. Logistika tizimida zahiralarni boshqarish. 21. Logistikada materiallarni boshqarish va taqsimotni tashkil qilish. 22. Sotib olish va yetkazib berish sohasidagi shartnomalarni tuzish. 23. Davlat xaridlari va uni tashkil qilish. 24. Logistika tizimida zahiralarni boshqarish. 25. Xalqaro savdo va innovatsion biznes faoliyatini rivojlantirish.</p> <p>Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.</p>
3.	<p>V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) "Transport logistikasi" fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida:</p> <p>talaba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Transport logistikasining vazifalari va funktsiyalari o'rganishi; • Transport logistika xizmatlarini davlat tomonidan tartibga solinishi;

	<p>Transport logistikasining qonuniy asoslari va tijorat standartlari, logistika tartiblari, sifat sertifikatlari, xalqaro ISO standartarning axamiyati bo'yicha tasavvurga ega bo'lishi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Transport logistikaning biznes uchun ahamiyati, logistika axborot tizimlarini ishlab chiqish va joriy etish, yetkazib berishni boshqarishda xarid qilish logistikasi, maxsulot yetkazib berishda servis xizmatlar bo'yicha ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak.
4.	<p>VI. Ta'lim texnologilari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ma'ruzalar; • Interfaol keys-stadilar; • Seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • Guruxlarda ishlash • Taqdimotlarni qilish • Individual loyixalar • Jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalalar.
5.	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talabalar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalari to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushoxada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.</p>
6.	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <p>1. Marketing: o'quv qo'llanma: G.F. Ismoilova [va boshq.]; TATU - T.: Taxririyl nashriyot, 2022. - 156 b.</p> <p>2. A. Qodirov., G. Ismoilova va boshq. "Biznes jarayonlarini boshqarish". T. "Aloqachi" 2020 y.</p> <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <p>1. Распределительная логистика: учебник / О.В. Мясникова. – Минск: Вышэйшая школа, 2023. – 356 с. ил. ISBN 978-985-06-3549-5.</p> <p>2. Курпаяниди К.И., Логистика: учебник. /К.И. Курпаяниди. Фергана: AL-FERGANUS, 2023. — 516 с</p> <p>Axborot manbalar</p> <p>1. www.cbu.uz</p> <p>2. www.lex.uz</p> <p>3. https://logos3pl.com/uz/glossary/2pl/https://logos3pl.com/uz/glossary/purchase-orders/</p> <p>4. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://umabroad.umn.edu/sites/umabroad.umn.edu/files/documents/BCLA3048-Syllabus-Transportation-and-Logistics-Management.pdf</p>
	<p>Fanning o'quv dasturi TATU Kengashining 2025 yil "29" 04 dagi 750/- sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.</p>
8.	<p>Fan/modul uchun ma'sullar:</p> <p>Ismoilova G.F - Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti, "Menejment va marketing" kafedراسi mudiri, i.f.n., dostent</p>

8/19/750

	Parpiyeva M.M - Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti, "Menejment va marketing" kafedrasida katta o'qituvchisi
9.	Taqrizchilar: Ismoilov X.M. – "Raqamli iqtisodiyot tadqiqotlar markazi" davlat muassasasi bo'lim boshlig'i PhD., dotsent Shaislamova M.R. – TATU "Menejment va marketing" kafedrasida v.b.dotsenti (PhD)

